

1.7.3

47b (ההר הטוב הזה והלבנון) → 48b (אכל טבל...) → 47b

1. והתנחלתם אתם לבניכם אחריכם לרשת ארצה לעלם בהם תעבדו ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך: ויקרא כה, מו

2. סלקלה ותרוממן תכבדך כי תחבוקנה: משלי ד, ח

3. ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך: דברים ח, י

4. אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן ההר הטוב הזה והלבנון: דברים ג, כה

5. גדלו לה' אתי ונרוממה שמו יחדיו: תהלים לד, ד

6. ועבדתם את ה' אלהיכם וברד את לחמך ואת מימיה והסרתי מחלה מקרבך: שמות כג, כה

7. קבאכם העיר כן תמצאון אתו בטרם יעלה הבמטה לאכל כי לא יאכל העם עד באו כי הוא יברד הזבח אחרי כן יאכלו הקראים ועתה עלו כי אתו כהיום תמצאון אתו: שמ"א ט, יג

8. ולו היה בן ושמו שאול בחור וטוב ואין איש מבני ישראל טוב ממנו משקמו ומעלה גבה מכל העם: שמ"א ט, ב

9. ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך את לחת האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להולותם: שמות כד, יב

10. כי לקח טוב נתתי לכם תורתיו אל תעזבו: משלי ד, ב

- I Analysis of **משנה א'**: list of "problematic" foods which are "beyond the pale" and don't generate זימון וזימון חיוב ברכה
- a **טבל**: justification – even **טבל דרבנן** e.g. in a potted plant with a sealed bottom
 - b **מע"ר שלא ניטלה תרומתו**: as per פפא ר' challenge to אביי (above)
 - c **מע"ש והקדש**: that weren't redeemed:
 - i **מע"ש**: if he redeemed it on a slug, as per v. 3
 - ii **הקדש**: if he redeemed it on land, not a coin – as per v. 4
 - d **שמש שאכל כזית**: רישא – is obvious, presented as parallel to **רישא**
 - e **גכרי**: is obvious; case is a convert who did מילה but was pre-טבילה.
- II Analysis of **משנה ב'**: women, slaves and children are not "joined" for זימון
- a **ד' יוסי**: you may count a baby in a crib as a 10th (as per ריב"ל's ruling)
 - b **עבד ד'יב"ל**: you may count 9 + and
 - i **Challenge**: ר"א came to ביהכ"נ, found 9 and freed his ע"כ to complete a מנין
 - ii **Answer**: there were 8; he freed one slave and the non-freed slave was the 10th
 - 1 **Note**: ר"א violated v. 1
 - 2 **Answer**: for מצוה הבאה בעבירה, it is permitted (in spite of בעבירה)
 - c **ד'יב"ל**: a person should always endeavor to be one of the first 10 – he gets שכר corresponding to everyone else's
 - d **Tangents on other "altenrative" forms of צירוף**:
 - i **מנין ארון הקדש+9 ד' הונא** make a מנין
 - 1 **Challenge**: is the ארון a person?
 - 2 **Rather**: ר"א הונא said that 9, when they appear to be 10 are sufficient
 - (a) **Some say**: if they are bunched together (look like 10); others – if dispersed
 - ii **ד'אמי** are מצטרף +2
 - 1 **Challenge**: שבת isn't a person
 - 2 **Rather**: ר"א אמר said that two scholars who sharpen each other in study are מצטרף (e.g. ר' חסדא and ר' ששת)
- III Parameters of who may be included in זימון (addendum)
- a **ד' יוחנן**: a child who פורח (i.e. has סימנים before age of 13) is counted for זימון
 - i **Support**: ברייתא – a קטן with שערות ב' is included and we don't check
 - 1 **Note**: this is inherently contradictory – must be there to include a פורח (if has סימנים – included)
 - b **Final ruling**: those rulings are rejected in favor of ר"נ: if a קטן understands Whom we are blessing – included
 - i **Story**: with רבה and רבא ואביי as children
 - c **ד'ב**: if 9 ate bread and 1 ate vegetables (e.g.) – can join for בעשרה
 - i **ד' זירא**: we asked רב יהודה about 9, 8 and 7 – and he extended ruling;
 - 1 **But**: ר"א זירא didn't ask about 6 – he thought we need at least a recognizable majority
 - d **Story**: with Alexander Jannaeus, Shlomzion and her brother בן שטח (v. 2)
 - i **Point of law**: he was מזמן for them after having drunk a cup of wine (only) –
 - 1 **Contra**: ר' יוחנן who ruled that one cannot be מוציא others without eating a כזית of bread
 - (a) **Note**: one can join and be counted by eating vegetables etc. – but not to be מוציא אחרים ל"ח

IV Sources of המזון ברכת

- a ל"ג each ברכה was established at a point in history:
- i משה established הזן when the מן first fell
 - ii יהושע established ברכת הארץ when they entered the Land
 - iii דוד ושלמה established ירושלים; בונה דוד the first part, שלמה – the mentions of the מקדש
 - iv חכמי יבנה established הטוב והמטיב when the dead of ביתר were allowed to be buried
- b בריתא order of ברה"מ – the four ברכות:
- i On שבת begin w/נחמה and end w/נחמה (ירושלים) נחמנו ה"א...מנחם ציון ובונה ירושלים) mentioning קדוה"י in the middle
 - 1 Dissent: ר"א – say it in any of ברכות #2, 3 or 4
 - 2 חכמים must be said in ברכה #3 (בדיעבד)
- c בריתא source of ברכות from v. 3
- i הזן זברכת
 - ii זימון: את ה"א
 - iii ברכת הארץ: על הארץ
 - iv ירושלים הטובה (as per v. 4)
 - v (דאורייתא) הטוב והמטיב: אשר נתן לך
 - 1 Note: this is a source for ברכה לאחריה – source for ברכה לפנייה is ק"ו :
 - (a) If he thanks God when sated, ק"ו he should bless God when hungry
 - vi Dissent (רבי): זימון not from here, derived from v. 5
 - 1 And: הטוב והמטיב was established ni יבנה after ביתר (as above)
 - 2 But: אשר נתן לך is the source for ברכה לפנייה
 - (a) Dissent (ר' יצחק): ברכה לפנייה inferred from v. 6
 - (b) Alternatively (ר' נתן): v. 7 is a source for ברכה לפנייה
 - (i) Note: 3 explanations for the long speech of the girls (v. 7):
 1. גשם: speak a lot
 2. שאול: was so attractive (as per v. 8) and they wanted to gaze at him
 3. מלכות: to keep one rule (שמואל) from overlapping another (שאו' s) at all

V Extending the derivation of ברה"מ to ברכת התורה

- a ק"ו – if we thank God for temporary sustenance, for eternal life – ק"ו ד' ישמעאל
- b תלמיד ר"י: not necessary; v. 3 and v. 9 both use נתן to equate them
- c ד"ב: not necessary – v. 10 uses נתתי in reference to תורה as well
 - i Note: מ"מ inferred from v. 3 that we must thank ה' for whatever He gives us (מברך על הרעה)